

LIST SANTANGELOVI A SANCHEZOVÍ

1879 KRISTOFA KOLUMBA

Urozený pane,

Věda, že budete míti potěšení z velikého vítězství, kterého mi při mé cestě ráci dopřáli všemohoucí, přiši Vám tento list, z něhož zvlé, jak jsem s lodětvem, jež mi dali nejjasnější vládatové naši, král a královna, za třicet tři dny² doplnil z Kanárských ostrovů do zemi Indických.³ Tam jsem našel z velké množství ostrovů, osídlených nespočetným lidem; a všechny jsem je vzal v držení pro Jejich Výsosti, dal to veřejně vyhlásit a vzlyčel na ostrovech rozvinutou královskou vlajku, aniž se mi při tom kdo zprotivil.

Prvnímu ostrovu, který jsem objevil, jsem na paměť Nejvyššího,⁴ jež nám to vše svou zářezkou moci daroval, dal jméno *San Salvador* (Svatý Spasitel); Indiáni jej nazývají *Guaranani*.

Druhý ostrov jsem pojmenoval *Santa Maria de Concepción*, třetí *Fernandina*, čtvrtý *Isabella*, pátý *Juana* a podobně jsem i všem ostatním ostrovům dal nová jména.⁵

Když jsem dospěl k *Juané*,⁶ zamířil jsem podél jejího pobřeží na západ; a shledal jsem ji tak velkou, že jsem uvažoval, zda není pevnou zemí, provincií *Kataje*. A poněvadž jsem na pobřeží nenalezl měst ani vsí, jen nevelké osady, s jejichž obyvateli se mi nepodařilo pohovořit, neboť vzdácky všichni bez meškání prchali, postupoval jsem stále vpřed, tou cestou, doufaje, že dále zajisté přijdu na velká města a městečka.

Urazil jsem takto mnoho leguí, ale má naděje stále nedocházela splnění. Kromě toho mne pobřeží vedlo k púhoci, a to se přičilo mému záměru, poněvadž již nastala zima a já jsem měl v úmyslu obrátit se k polední. A také vítr mi bránil v dalším postupu. Z těch příčin jsem se rozhodl, že nebudu čekat na změnu počasí, a vrátil jsem se zpět do jednoho pekrného zálivu. Odtud jsem vyslal na pobřeží dva muže, aby zvěděli, je-li v těch místech nějaký král nebo velká města.⁷

Šli tři dny a našli ohromné množství nevelkých osad a lidí bezpočtu, avšak jinak nejistili nic pozoruhodného, proto se vrátili. Indiáni, které jsem již dříve já, mne ustavicně ujistovali, že země ta je ostroven. Plul jsem tedy podél jejího pobřeží sto sedm leguí směrem východním, až jsem se dostal k jejímu konci. Ve vzdálenosti osmácti leguí východně odtud byl další ostrov, který jsem ihned nazval *Espanola*.⁸ Zamířil jsem k němu a podobně jako u *Juany* jsem se dal přímo na východ podél jeho púhociho pobřeží; urazil jsem tímto směrem dobrých sto sedmdesát osm leguí.

Ostrov *Juana* i ostatní jsou nadmíru úrodné, *Espanola* však je ze všech neúrodnější. Na jejím pobřeží jsou četné přístavy, s nimiž se nemůže měřit žádný z přístavů v zemích křesťanských, jež znám. Je na ní také tolik dobrých a velkých řek, že to až údiv budí.

Země se zde zvedají vysoko a je na nich mnoho pohoří a převysokých hor, s nimiž se nemohou rovnat ani hory ostrova *Tenerife*.⁹

A všechny ty hory jsou překrásné, nejrozmanitějších tvarů, a veskrze schůdné a roste na nich tisícero druhů vysokých stromů; vysoké pak jsou tak, že se zdá, jako by se nebe dotýkaly. Pokud jsem mohl rozmět tomu, co mi říkali Indiáni, neztrácejí tam stromy nikdy listí; a byly vsakutku tak zelené jako jsou ve Španělsku stromy v máji. Některé byly v květu, jiné již měly plody, jiné pak podle své přirozenosti byly ve stavu odlíněním. A až jsem tudy plul v měsíci listopadu, tlouklí tam slavní a pěló tisíce jiných ptáček.

Roste tam patero nebo šestero druhů palm; pohled na jejich rozmanité a krásné tvary je věru rozkošný, ale jsou tam i jiné krásné stromy, plody a traviny. Kromě toho jsou na tom ostrově nádherné jedlové háje a přerozlehlé roviny; a je tam med a mnoho druhů plávků a ovoce nejrozličnějších druhů. V těch zemích jsou také četná ložiska ková a lidu tam žije bezpočtu.¹⁰

Espanola je po všech stránkách hotový div; jsou na ní horská pásma a strázy, úrodné nívy a vřbec krajinu překrásné, velice vhodné k sázení i seti, k chovu všelikého dobytka i k stavbě měst a vsí.

A mořské přístavy jsou zde takové, že by tomu nevěřil, kdo je na vlastní oči nespasřil. Je tu také hojnost velikých řek s dobrou vodou; a většínou jsou zalatonsné.¹¹

Stromy, plody a traviny se velmi liší od těch, jež rostou na ostrově *Juané*; na tomto ostrově se také rodí všeliké koření a jsou zde i velká ložiska zlata a jiných kovů.

Lidé na tomto ostrově i na všech ostatních, které jsem objevil, nebo se o nich dovslech, chodí úplně nuzí — muži i ženy —, tak jak je jejich matky porodily; jen některé ženy si přikrývají jedno jediné místo listem nebo kouskem bavlněné tkaniny, kterou si k tomu cili zhotovují.

Nemají železa ani oceli; zbraně, na ty nejsou; ne snad, že by to nebyli lidé obratní a krásně urostli (de *fermosa estatura*), ale jsou tak bážliví, že je to až k nevěře. Jediné zbraně, jež mají, si zhotovují z vyřáhlého rákosu, a to tak, že na konec rákosové strouhy připravují zahrnovejí kolk. Ale ani těchto zbraní se neodvažují užívat. Vždyť se mi nejednou stalo, že jsem vyslal na souš dva nebo tři muže, aby zašli do nějaké osady a pohovořili s jejími obyvateli, a těch jim vyšlo v ústrety bezpočtu, ale když viděli přicházet mé lidi, prchali tak bezhlavě, že otec ani na vlastního syna nečekal. A to ne snad proto, že by někomu z nich bylo ublíženo: naopak, všude, kam jsem přišel a kde se mi podařilo s nimi promluvit, jsem jim vždy dával ode všeho, co jsem měl, třeba sukno a jiné věci, aniž jsem za to něco dostal výměnou. Jsou však tak bážliví, že jim není pomoci.

Je ovšem pravda, že když se upokojí a zbaví strachu, jsou pak tak důvěřiví a tak štědré dávají z toho, co mají, že by tomu nevěřil, kdo to sám neviděl.

Žádá-li se na nich něco, co mají, neřeknou nikdy ne, ba spíše to sami nabízejí, a to s takovou láskou, jako by zároveň s tím i své srdce dávali. A at přinesou věc cenou nebo bezvýznamnou, jsou spokojeni s jakoukoliv malíčkostí, kterou za to dostanou.

Zakázal jsem dávat jim věci tak neuzičné jako střepy rozbitých nádob a skla nebo kovové konce agujet;¹² ač po pravdě řečeno, když se k něčemu takovému dostali, považovali to za ten nejkrásnější šperk na světě.

Tak třeba jednomu námořníkovi se podařilo směřit za jedinou agujetu kus zlata o váze dvou a půl castellano* a jiní dostali ještě více za věci značně menší hodnoty.

Za lesklé nové měďáky dávali vše, co měli, třeba i kus zlata o váze dvou až tři castellanos nebo jednu až dvě arroyby bavlněné přize.¹²

Brali dokonce i kousky polámaných obruží ze sudů a dávali za ně vše, co měli, jako divoši (como bestias).

Nepovazoval jsem to za správné, proto jsem takovou směnu zakázal. Ba dával jsem jim zadarmo tisíce pekrných věcí, jež jsem vezl s sebou, abych si získal jejich přichylnost; doufal jsem, že takto ochotněji přijmou křesťanství, a také jsem v nich chtěl vzbudit lásku k Jejich Výsostem a touhu sloužit jim i celému národu křesťanskému; a vedle toho jsem je takto chtěl přivést k tomu, aby se snažili nám pomáhat a dávali nám to, čeho sami mají nadbytek a co my potřebujeme. A nevyznávají žádnou sektu, ani se modlám neklanjí, nýbrž věří, že všechna moc a všechno dobro přebývá na nebesích. A jsou pevně přesvědčeni, že já i se svými loďmi a lidmi přicházím s nebe, proto mne všude přijímají s takovou úctou, jakmile jen překonají strach.

A toto přesvědčení nepochází z nedostatku bystrosti; vždyť jsou to lidé velice důmyslní; plaví se křížem krážem po všech tamějších mořích a je až ku podivu, jak spřávně dovedou popsat, co viděli. Vše vězí v tom, že douad nikdy nespasřilí lidí oděných ani takových lodí.

Jakmile jsem dospěl k zemi Indických, na prvním ostrově, který jsem našel, vzal jsem sílou několik Indiánů, aby se naučili našemu jazyku a zpravili mne pak o tom, co v těch končinách jest.

A tak se i stalo; zakrátko začali rozumět oni nám a my jim — dohovovali jsme se navzájem tu slovy, tu posuňky — a velice nám byli prospěšní. Nyní je vozím s sebou, a ač jim často vysvětluji, jak se věci mají, jsou stále přesvědčeni, že jsem přišel s nebe. A to také oni první hlásali všude, kamkoli jsem přišel, a tamější lidé pak běhali dům od domu, ba i do sousedních osad, a hlásitě volali: „Pojďte zhlédnout lidi s nebe přišlé.“

Jakmile tedy v srdcích svých pojali k nám důvěru, sbíhali se k nám všichni, muži i ženy, až do posledního starce a děcka, a nosili nám * Castellano — zlaté mince o váze 4,6 g a hodnotě 540 maravedí.

všechno, co měli k jídlu a pití, a to vše nám dávali s takovou láskou, že to až tížas budilo.

Na všech ostrovech mají množství kanoí, podobných fustám.¹³ Některé jsou větší, jiné menší, ba mnohé jsou větší než fusta o osmnácti lavících, jenom nejsou tak široké, protože jsou zhotoveny z jediného kmene. Ale nedohorní je žádná fusta na světě, neboť plují tak rychle, že je to až k nevěře.

A na těch člunech se plaví po všech těch ostrovech, jichž je bezpočtu, a vozí v nich své zboží. V některých kanoích jsem viděl až šedesát, ba i osmdesát lidí, a každý měl své veslo.

Na všech těch ostrovech jsem nepozoroval valného rozdílu ani v podobě lidí, ani v jejich obyčejích a jazyci; naopak, všichni si rozumějí.¹⁴ A to je velice důležitě, jestliže, jak doufám, se Jejich Výsosti rozhodnou obrátit je na naši svatou vřtu; Indiáni sami ji jistě přijmou velmi ochotně.

Již jsem pověděl, jak jsem plul sto sedm leguí přímo od západu na východ podél pobřeží ostrova *Juany*. Podle té cesty mohu říci, že ostrov tento je větší než Anglie a Skotsko dohromady.¹⁵ Vždyť po těch

sto sedm...
Jedni...
mrtví...
ostrov...

Dráhy ostrov...
podél...
Vzděl...
osm legu...

Je to ostrov...
jej už nikdy...
než je mi...
Výsosti...
kastilskými.

Na ostrově...
i se zemní...
provazovat...
v držení...
A tam jsem...
hotova, a...
kusy a zásobami...
fustu a lodního...
Král té země...
zvatí mě...

Ale i kdyby...
zanechaným...
nazi — jak...
na světě...
aby vyhledala...
pak nikomu...

Zdá se mi...
s jednou ženou...
cet. Máam...
zjistit, zda...
posoudit, dě...
Do dnešního...

jak mnoho...
vzhledu. Ne...
tam, kde st...
silu, přesto...
těch ostrov...
Indiáni je...
jim pomáhá...
pálivého.

Nestvůr jsem...
Caribes při...
lidmi, jež...
pry jedl...
všechny...
než druhí, jen...

a šipů vytvořených...
šipy jsou zakončeny...
s jinými Indiány...
světový. Já...
na ostrově...
zemí Indických...
va se nezabývají...
Caribes mají...
težít velká...

Na jiném ostrově...
zase lidé, kteří...
s sebou několik...
Než abych...
budou potřebovat...
a bavry — kolik...
pouřel nalozit...
ostrově Chinu...
Výsosti budou...
a to z lidu...

Myslím, že jsem...
dalších cenných...
chal. Neboť...
dále, jen v...
vybudoval.

Po pravdě řečeno...
lodi sloužily...
To je jisté...
a Pán náš...
zdánlivě...
zemních již...
svědectví. A...
spíše za...
stíval našemu...
ještě sláve...
jit velké...
Trojici za...
že k naší...
zemanek, ne...
mni prospěch...
Dáno na...
1493.²⁰

Admirál.
Poté, co byl...
ských, zvedl...
lodím od ná...
což je zajis...
Výsostem.

Ve všech zemích...
Plul jsem...
nepočítaje...
námorníci říkají...

ztroskotalo tolik lodí.
Dáno čtvrtého března.

Překlad tohoto dokumentu byl pozískán podle španělského textu, vydaného ve sborníku „Relaciones y cartas de Cristóbal Colón“ (Madrid, 1927, str. 184—194), s přihlížením k ruskému překladu, uveřejněnému ve sborníku „Putešestvija Christofora Kolumba“ (Moskva 1952, str. 64—70).

DEJINY PRVNÍ CESTY

Neděle 30. září. — Pokračoval ve své cestě na západ. Během dne a noci postoupil za bezvětrí o čtrnáct legu, započítal jedenáct. Na admirálovu loď přiléhali čtyři rábo *de jinco*, je to neklamné svědectví blízkosti země, poněvadž tolik práků téhož druhu najednou je důkazem toho, že nejde o praky odloučené od hejna nebo zbloudilé. Dvakrát spatřili čtyři pelikány a objevilo se mnoho trávy.

Poslámka: hvězdy, kterým říkají *strážné* (guardias), jsou při setmění na západní straně u pravé ruky; za svítání pak jsou na straně severovýchodní o jednu linii pod levou rukou. Zdá se tedy, že za noc uběhnou jen tři linie, což odpovídá devíti hodinám. A tak je tomu každé noci.¹⁵ To poznamenává na tomto místě sám admirál. Při setmění se rovněž stílely vychylují o čtvrt k severozápadu, na úsvitu pak ukazují přesně k polární hvězdě. Z toho lze usuzovat, že polární hvězda se pohybuje stejně jako ostatní hvězdy a stílely ukazují stále správně.

Pondělí 1. října. — Pokračoval ve své cestě na západ. Urazili pětadvacet legu, lidem však řekl jen o dvaceti. Zazřeli velký útlavce. Dnes za svítání vyslovil admirálův lodivod obavu, že od vyplutí z ostrova Ferro urazili již pět set sedmdesát osm legu na západ. Podle změnšených údajů, které admirál ukazoval lidem, to bylo pět set osmdesát čtyři legu,* ale podle skutečných údajů, s nimiž admirál počítal a které choval v tajnosti, to činilo sedm set sedm.

Úterý 2. října. — Plul svou cestou k západu a za den a noc postoupil o devětatřicet legu; lidem však udal kolem třiceti. Moře bylo stále klidné a tiché, „dvárla budíž vzdána Bohu na nebesích,“ poznamenal na tomto místě admirál. Tráva plula od východu na západ, tedy proti obvyklému směru. Objevilo se mnoho ryb, jednu zabili. Spatřili bílého náka, jenž vypadal jako zacek.

[...]

Když vystoupili na břeh, spatřili svěže zelené stromy, mnoho vodních toků a owoce rozličného druhu. Admirál zavolal oba kapitány i všechny ostatní, kteří zároveň s ním vystoupili na břeh, mezi nimi Rodriga de Escovedo, *escribano*¹⁶ celého loďstva, a Rodriga Sánchese de Segovia, a vyzval je, aby mu přesezně dosvědčili a dovtřídili, že on první, jak tomu skutečně bylo, se ve jménu krále a královny, svých vládců, vjímaná držení toho ostrova, učiniv při tom zadost všem požadovaným formalitám, jak je podrobněji vypověděno v ověřených dokumentech, které na tom místě byly sepsány. Brzy se tam shromáždilo mnoho lidí na tom ostrově přebývajících.

To, co následuje, jsou vlastní slova admirálova z jeho knihy o první cestě a o objevení Indii.

„Poněvadž se k nám chovali velice přátelsky (praví) a poněvadž jsem poznal, že tyto lidi je možno obrátit na naši svatou víru spíše láskou než silou, rozděl jsem mezi ně několik červených čepiček a ně-

kolik šňitrek skleněných perel, které si hned všeli na šiji, a čemné další věci nevellé ceny. Měli z toho velikou radost a tak jsme si je tím získali, že to bylo až kupodivu. Plavali pak k našim člunům a přinášeli nám papoušky, přádenka bavlněné příze, ošěpy a mnohé jiné věci a vyměňovali je s námi za jiné, které jsme jim dávali zase my, jako skleněné korálky a rolničky. Zkrátka brali vše a ochotně za to dávali co měli.

Zdálko se mi však, že jsou to lidé ve všem velice chudi. Chodí úplně nazí, tak jak vyšli z lůna matčina, a to i ženy; ovšem viděl jsem jen jednu a ta byla spíše ještě děvčetem. Všichni, které jsem viděl, byli mladí, nespátli jsem jediného, který by byl starší třiceti let. Byli velmi pěkně urostlí, měli krásná těla a přívětivé obličje. Vlasy měli hrubé skoro jako koňské žíně, a krátké. Nosi je sčesaný do čela, jen malou část jich sčesávají dozadu, a ty ponechávají dlouhé, vřbec je nestřihají. Někteří jsou pomalování černou hlinkou (přet mají jako na Kanárských

* Písmena F a Y jsou začarovaná jména krále (Fernand) a královny (Isabely), v XVI. století se jméno Isabelia psávalo s Y.

ostrovech, ani černou, ani bílou¹⁹), druhí bílou, jiní zase červenou; a někteří jsou pomalování tím, co jim padne pod ruku. A jedni si malují jen tváře, druhí celé tělo, jiní zase jen oči a někteří posleze jenom nos. Nenosi zbraní (železných) a ani je nemají; když jsem jim totiž ukázal meče, brali je za čepce a z nevědomosti se počezali. Nemí u nich vřbec železi; jejich ošěpy jsou pouhé tyče bez železného hrotu; některé z nich mají na konci ryblí zub, druhé jiné věci.

Všichni bez výjimky jsou pěkného vzrůstu a příjemných tváří, dobře stavební; na tělech několika z nich jsem viděl jizvy po ranách a když jsem se jich posunky otázal, jak k nim přišli, naznačili mi, že je napadají lidé z okolních ostrovů, kteří je chtějí zajmout, a oni že se brání. Pomyšlí jsem si a dosud si myslím, že tam přicházejí s pevně zenzé lovit zajance.

Jsou nepochybně dobřími a chápavými služebníky (servidores), neboť vidím, že si velice pamatují a opakují vše, co jim říkám. A myslím, že by bylo snadné učinit z nich křesťany, poněvadž podle všeho se mezižádání sekry (que ninguna secta tenian). Dá-li Bůh, pak až se budu vracet, vezmu s jich odhod šest s sebou pro Vaše Vysosti, aby se naučili mluvit naší řečí. Zvířet jsem na tomto ostrově kromě papoušků žádných nespátli.

To vše jsou slova admirálova.

Sobota 13. října. — Hned po rozednění přišlo na břeh množství těch mužů, všichni mladí, jak jsem již řekl, a všichni pěkně postavy. Jsou to lidé věru slíční. Vlasy nemají kúčeravé, nýbrž splyývají a přitom hrubé jako koňské žíně. A všichni mají čela a hlavy mnohem širší, než jsem kdy u lidí viděl. A mají také velice krásné a nikterak malé oči. Plat nemají tmavou, nýbrž takovou jako obyvatelé Kanárských ostrovů. Nemí to nic divného, neboť tento ostrov leží ve směru západním na stejné líně jako ostrov Ferro v sousostroví Kanárském. Nohy mají pěkně rovné, jako by je všechy vytroučila jedna ruka, a nejsou otylí, nýbrž mají břicho pěkně posázeno.

Připluli k velice velké lodi ve čtverech, zhotovených z kamene stromu; jsou protáhlého tvaru a každý je z jednoho kusu. A na tu zemi jsou věru podivuhodně vypracovány. Někteří byly tak velké, že v nich při-

plulo čtyřicet nebo pětadvacet mužů; jiné byly menší, ba dokonce i takové, že v nich plul jediný člověk.

Veslovali jakousi lopatou, podobnou pekařské, a pluli přitom podivuhodně rychle. A když se jim člun přerine, skočí všichni do vody a vyčerpají z něho vodu tyčkami, které vozí s sebou.

Přinášeli kůbka spředené bavlny, papoušky, ošěpy a jiné drobnosti, které nestojí za zmínku; a to vše dávali ochotně za sebe nepatrnější předmět, který jsme jim nabídlí. A já jsem dával dobrý pozor a snažil jsem se ze všech sil zvědět, mají-li zlato. Zpozoroval jsem, že někteří z nich nosí kousek zlata zavěšený v druce, kterou mají v chřípích. A za pomoci posuňků jsem porozuměl, že když se dám směrem jižním nebo obeplyji-li ostrov s jižní stranou, najdu tam krále, který má velké zlaté nádoby a vřbec zlata přemnoho. Snažil jsem se uslovně přimět je k tomu, aby mne tam zavědli, ale pak jsem poznal, že mi nerozumí.

Rozhodl jsem se počkat do zítřejšího odpoledne a pak odplout k jižozápadu, neboť, pokud jsem pochopil, naznačovali mi množi z těch lidí, že na jihu, na jižozápadě a na severozápadě je země; vyrozuměl jsem také, že obyvatelé země na severozápadě podnikají na ostrov časté nájezdy. Na jižozápadě jsem chtěl plout proto, že jsem tam hodlal pátrat po zlatě a drahých kamezech.

Tento ostrov (Guahahani*) je dosti veliký a velice rovný; jsou na něm svěže zelené stromy, hojnost vodstva a uprostřed je rozsáhlé jezero; a není tam vřbec hor a celý ostrov je pln zeleně, že je radost pohledět. A zdejší lidé jsou velice mírní a nadmíru touží po našich věcech. Vědí však, že nedostanou ničeho, aniž sami něco dají. Proto v případě, že nemají nic na vyměnu, vezmou, co jim padne pod ruku, a hned se vrhnou do vody a plouvanou k našim lodím. Ale vše, co mají, dávají za sebe nepatrnější drobnosti, kterou jim namořníci nabídnou, dokonce i za střeptý nádob a rozbitých skleněných šálků. Ba viděl jsem, že dali šestnáct přáden bavlny za tři portugalské ceoisy, což odpovídá jednomu kasitilskému měřáku (blanca).** A v těch přádenkách bylo přes pětadvacet liber bavlny. Takovou směnu jsem zakázal a nařídil jsem, že nikdo od

* O ostrově Guahahani stov. komentář je Kolombové Jmá Santangelovi a Sanchezovi.
** Mince, která měla hodnotu 1/2 maravedí.

nich nesmí žádnou bavlnu brát, kromě té, kterou přikáží vzít pro Vaše Vysosti, bude-li jí zde hodné. Bavlna se na tomto ostrově rodí, ale za ten krátký čas jsem si nemohl vše ověřit. Také se zde rodí zlato, které nosí zavěšeno na chřípí.

Abych však neztrácel čas, chci zkusit, zda se mi podaří najít ostrov Cipango. Poněvadž se smatvalo, všichni Indiáni odpulili se svými čluny k pobřeží.

6. 7

Celé to pobřeží i ta část ostrova, kterou jsem viděl, je vlastně jakoby písčitou pláží; ostrov tak krásný jsem ještě neviděl. Neboť jestliže jsou krásné ty ostatní, tento je jistě ještě krásnější. Je na něm množství svěže zelených a velmi vysokých stromů a je také vyšší než ty, které jsem až dosud objevil. Je na něm pahorek, který sice nelze nazvat horou, ale přesto celý ostrov velice zkrášluje. A zdá se, že dále v hloubi ostrova je hodně pánva.

V této části vyběhla ostrov velkým výběžkem k severovýchodu a ten výběžek je porostlý hustými a rozsáhlými lesy. Chci jsem tam zakotvit a vystoupit na břeh, abych zhlédl všechnu tu krásu, ale dno bylo v těch

místech příliš mělké a zakotvit bylo možno jen daleko od pobřeží. A pritom vanul vítr velice příznivý pro plavbu k mysu, u kterého kotvím nyní. Nazval jsem jej *Krásným mysem* proto, že opravdu takový je.

Z té příčiny jsem tedy nezakotvil u uvedeného výběžku. A také proto, že tento mys se mi z těch míst jevil tak zelený a krásný, jako ostatně všechny věci a země na těchto ostrovech. Věru nevím, kam se vydá nejdříve; mé oči se ani nemohou nabažít pohledu na ty zelené porosty, tak krásné a tak odlišné od našich. A myslím, že na těchto ostrovech je mnoho roslin a stromů, které mají ve Španělsku velikou cenu, neboť se z nich připravují barviva a léky; já však se v nich nevyznám, a to mě velice trvá. Když jsem přijížděl sem k tomuto mysu, zavála od země tak příjemná a líbá vůně květná a stromů, že něco lahodnějšího si věru ani představit nelze.

Ráno před odplutím se vysadím na břeh, abych si prohlédl mys. Na pobřeží není osad, jsou až dále v hloubi ostrova. Tam také, jak tvrdí Indiáni, které vezu s sebou, je král, který má mnoho zlata. Mám v úmyslu proniknout ráno tak daleko, až naleznu osadu a spatřím toho krále nebo s ním pohovořím. Král ten podle posuňků mých Indiánů vládne nad všemi sousedními ostrovy, chodí oděn a má na sobě mnoho zlata. Nepřikládám však jejich slovům příliš velké víry. Jednak jim totiž dobře nerozumím, jednak soudím, věda, jak oni sami jsou na zlato chudi, že i kdyby ten král měl zlata sebevčetně, bude se jim to zdát množstvím.

Mám za to, že tento výběžek, kterému říkám *Krásný mys*, je vlastně ostrov, oddělený od ostrova *Saomato*.* A možná je mezi nimi ještě další ostrůvek. Nabodlám to však prozkoumat tak podrobně, poněvadž bych to neměl ani za padesát let; a já přece toho chci zhlédnout a objevit co nejvíce, abych se v dubnu, dá-li Bůh, mohl vrátit k Vaším Vysostem. Naleznu-li ovšem někde větší množství zlata nebo koření, pak se zajisté zdržím, abych toho nabral, co budu moci. A právě proto, abych je našel, pujiž ustavičně s místa na místo.

COLUMBUS MEMORIALE FERDINANDI
6. 7 A ISABELLE

Item: řeknete Jejich Vysostem, že na těchto lodích posílám několik Kanbarů, a to mužů i žen, chlapců i dívek. Není zde totiž tlumočníků, skrze které by bylo možno hlásat Indiánům naši svatou věru, jak si přeji. Jejich Vysosti i my, kteří zde přebýváme, přestože jsme učinili vše, co bylo v našich silách. Jejich Vysosti mohou naříditi, aby tyto Kanbarové byli svěťeni takovým osobám, u nichž by se nejlépe vyučili našemu jazyku. Tyto osoby by jich mohly používat k práci služebníků. Poněvadž by se jim věnovalo více péče než ostatním otrokům, a přitom by byli od sebe navzájem odloučeni, tak aby se viděli a spolu hovořili jen velmi zřídka; v Kasitilii bude snažit odloučit je od sebe než zde, a tak se stanou lepšími tlumočníky, ač ovšem i zde bude učiněno vše, co jen bude možno. Je pravda, že v těchto končinách Indiáni žijící na jednom ostrově málo hovoří s lidmi s jiného ostrova, proto je u nich v jazycích jakási rozdílnost, podle toho, jsou-li od sebe více nebo méně vzdáleni. A poněvadž ostrovy, osídlené Kanbaraly, jsou i srovnání s ostatními velmi velké a hustě obydlené, soudí se zde, že vybrat právě z nich několik mužů a žen a poslat je do Kasitilie bude nejlépe; už

i proto, aby se zbavili onoho neúspěšného obyčejně pojidání lidské maso. A tam v Kastilii budou mocti být mnohem dříve pokřtěni — jakmile se jen naučí jazyku — a to bude ku prospěchu jejich duším. Ale i mezi těmi národy, jež se nepřidržíjí onoho obyčejně, by nám to získalo velikou důvěru, když by viděli, že právě Kambala y jsmo chytřili a jali, to jest ty, od nichž jsou zvyklí příkoří přijímat a z nichž mají takový strach, že již při spatření jediného Kambala jsou jati hrůzou.

Ujistěte Jejich Výsosti, že příchod našeho loďstva, tak mohutného a krásného, do této země a pohled na ně nám získal velikou vážnost a pro budoucnost nám zajistil bezpečí. Neboť všichni obyvatelé tohoto rozlehlého ostrova i ostrovů ostaních, vidouce, jak laskavě se zacházel s dobrymi a jak špatně jsou trestáni, budou rychleji přivedeni k poslušnosti, aby jim Jejich Výsosti mohli poroučet jako svým poddaným. Vzdýt již nyní všude, kam přijedeme, nejen že ochotně dělájí, cokoliv se po nich žádá, nýbrž i sami od sebe činí vše, co nám podle Jejich soudu způsobí radost. Jejich Výsosti mohou být jistí, že i tam v Evropě, mezi knížaty křesťanskými, jim příchod tohoto loďstva získal mnoho slávy, a to z mnoha příčin, z nichž některé se již nyní projevily, některé pak se projeví v budoucnosti; to však Jejich Výsosti lépe vědí a chápou, než bych to dovedl povědět já.

Vyřídíte mu, jak bylo naloženo s Kambaly, které sem přivezli.

Ze to vše je zcela správné, a nechtě tak učinit, ale až se i tam snaží ze všech sil obrátit je na naši svatou útrnu katolickou, a to i na ostatních ostrovech.

Item: řeknete Jejich Výsostem, že starost o spásu duší připomenu- tých již Kambalů i obyvatel tohoto ostrova dala vznik myšlence, že čím více jich bude přivezeno do Kastilie, tím lépe. A Jejich Výsosti by s nimi mohly nalozit takt: ponechává je zde tolik započíteli dobytka a tažných zvířat, a to jak pro výživu lidí, kteří zde mají zůstat, tak i pro blaho všech těch ostrovů, mohou dát Jejich Výsosti povolení a právo dostatečnému počtu karavel, aby sem každého roku pluly, přivážely dobytěk a rozličné zásoby a potřeby pro osidlování krajin a vzdělávání půdy, to vše za přiměřené ceny a na útraty těch, kdož tyto věci budou vozit.

Plazit by se jim za to mohlo otroky z těch Kambalů, lidí to tak svě- řepých, silných, dobře urostlých a chápavých, že až budou zbaveni svého neúspěšného obyčejně, budou po našem soudu lepší než kteříkoliv jiní otroci; a ten obyčej ztratil, jakmile se dostanou ze své země. Mnohých z nich bude možno použít jako veslařů na fustách, které mám v úmyslu postaviti. Bylo by osem třeba, aby Jejich Výsosti na každou sem vyslanou karavelu daly osobu hodnou důvěry, jež by tímto karavelám zabránila vyložit se v nějaké jiné zemi nebo ostrově, neboť ná- kládání a vykládání veškerého zboží by se konalo jen zde. Z nákladů otroků, které by ty lodě vezly, by Jejich Výsosti mohly v Kastilii vybi- rat poplatky. * O tom přineste nebo pošlete odpovědi, aby bylo možno vykonat zde potřebné přípravy, budou-li Jejich Výsosti s tímto ná- vrhem souhlasit.

C. . . J

KOLUMBŮV LIST FERDINANDU A ISABELLE O VÝSTĚHU 3. ČERTY

C. . . J

Připomenuť záhy, kterému jsem dal jméno *Perlowy** (Golfo de las Perlas) pak leží západně od těch dvou průchodů ve vzdálenosti osmašedesáti legu (na každou legu se podle zvyku mořeplavců počítají čtyři míle námořní); od něho tekou vody neustále silným proudem k východu a z té příčiny se v obou průchodech stáží sladká voda se slanou. V jižním průchodě, kterému jsem dal jméno *Hadi chřtán*,** (Boca de la Sierpe), jsem zjistil, že při sešmeňtí tam severní hvězda stojí ve výši téměř pěti stupňů; v severním průchodu pak, který jsem pojmenoval *Draží chřtán* (Boca del Dragón), stála tenáž sedm stupňů vysokou. Shledal jsem také, že připomenuť *Perlowy záhy* leží na západ od . . . *** Prolemala téměř tři tisíce devers set mil, to jest skoro sedm- desát rovinných stupňů, počítá-li se na každý stupeň šestapadesát a dvě třetiny míle.

Písmo svatě dovědčuje, že Všemohoucí Bůh stvořil pozemský ráj a v něm dal vyrůst stromu života; a z ráje prýštil pramen, od něhož po- cházejí čtyři hlavní řeky na světě: Ganges v Indii, Tigris a Eufrat . . . (na tomto místě je text přerušen, které přetínají horské pásmo a tvoří tak Mesopotamii a potom tekou do Persie, a Nil, jenž pramení v Ethio- pii a vlévá se do moře u Alexandrie. 23 Nenaletám a nikdy jsem nena- lezl ani u Latinců, ani u Řeků písemné zprávy, jež by bezpečně určo- vala polohu pozemského ráje na tomto světě a neviděl jsem jej ani na žádné mapě světa; a když, tak byl umístěn jen podle dohadu. Někteří jej kladli do Ethiopte k prameni Nilu; avšak ti, kdož všechnu ty kontiny probe, nenalezli tam ani ozvaňů, ani výšku, jež by svědčila o blízkosti nebo a potvrzovala, že ráj je opravdu tam; a také neobjevili příznaků, jež by ukazovaly, že se tam dostaly vody potopy a to místo zaplavily aťd. Někteří poháně zase vyslovili dohady, že ráj je na Blažených ostro- vech, to jest na ostrovech Kanárských, aťd.

Svatý Isidor, Beda, Strabon, Mistr scholastické historie, svatý Ambroz, Scotus a všichni učení theologové se shodují v tom, že pozem- ský ráj je na východě aťd. 24

Řekl jsem již své mínění o této polokouli i o jejím tvaru. Domní- vám se, že kdybych se dostal až pod čáru rovnodennosti a dospěl do nejvyššího bodu, shledal bych, že je tam ještě daleko lahodnější podnebí a zjistil bych tam bezpečně rozmanité změny v poloze hvězd i roz- díly ve vodách. Myslel jsem však, že tam, kde je výška nejvyšší, není vody a nelze tam také plout ani vystoupiť, neboť jsem přesvědčen, že v těch místech je pozemský ráj; 25 a tam se bez vůle boží nikdo nedostane.

A soudím, že tato země, kterou nyní Vaše Výsosti přikázaly obje- vit, je nadmíru veliká a že ve směru polehám jsou ještě četné další země; o nichž nikdo nikdy neslyšel. Nedomyšlvám se, že pozemský ráj má podobu strmé hory; jak se o tom píše; myslím spíše, že je na vrcholku toho, co — jak jsem řekl — vypadá jako vypouklina hrůšky u stoupy a že cesta tam stoupá pone- náhu z velké dálky. Jak jsem již rovinež podotkl, předpokládám, že na vrchol vyvýšeniny by se nikdo nedostal; odtud asi z velké dálky stéká ta voda až na místo, kde právě jsem, a zde tvoří to jezerc. 26 To vše jsou závažná znamení pozemského ráje; i místo odpovídá

mínění oněch svatých a učěných theologů, a také všechny ostatní pří- znamky jsou shodné, vždyť jsem nikdy neslyšel ani řečeti, že by takové množství sladké vody teklo uvnitř slané a vedle ní. A potvrzuje to i pře- lahodné ozvaňů; jestliže pak ta voda nevytéká z ráje, je to div ještě větší, neboť nemyslím, že by někdo na světě věděl o řece tak velké a hluboké.

Když jsem vyplul z *Dražího chřtánu*, to jest toho z oněch dvou průchodů, jenž leží na straně severní a jemuž jsem dal to jméno, shle- dal jsem nazřít, v den Nanebevzetí Panny Marie, * že směřem západ- ním keš velké síly proudí; tak silný, že od hodiny ranní mše — kdy jsem se vydal na cestu — až do chvíle večerní modlitby jsem urazil šedesát pět legu po čtyřech mílich námořních. A přitom nevážil nijak silný vítr, spíše byl velice mírný. I to potvrzuje poznatek, že směřem jižním odtud se stoupá, k severu pak — a-tam jsem mířil já — se pluje dolů.

K. VÍR KEALU A KEALOVĚ Z ORTOVA JAHALIKY

Já jediný jsem zůstal venku u toho nebezpečného pobřeží, zkrusem vysokou horečkou, zcela vyčerpán a bez jakékoli naděje na záchranu. Vystoupil jsem s nánahou na nejvyšší místo na lodi a zlomemým, plátem přerývaným hlasem jsem volal od všech čtyř světových stran a prosil o pomoc vojevůdce Vašich Výsostí. Ale nikdo mi neodpovídal.

V zemdlení jsem s úpekem usnul. Ve spánku jsem uslyšel hlas plný soustrasti, jenž pravil: "O člověče pošleš, hlukavy u vše i službě Bohu svému, Bohu všeho tvorstrva! Což snad učim více pro Mojžiše nebo pro Daniela, služebníka svého? Vzdýt se o tebe pečlivě stará od samého tvého narození! Když jsi k jeho spokojenosti dospěl mužného věku, zázkamem zpusobil, že jméno tvé se rozeznělo po všem světě. Země In- dícké, část to světa tak bohatou, ti dal ve vlastnictví. Ty jsi je rozdělil, jak se ti zlíbilo, a On ti k tomu dal moc.

Dal ti klíče od bran moře-océánu, jež byly uzamčeny tak silnými řetězy. A vládi jsi tolika zemím a došel jsi toliké cí a slávy v křes- tanstvu veškerém. Což snad učinil více pro národ izraelský, když jej vyvedl z Egypta? Nebo pro Davída, jehož z pasyře pozvedl na králov- ský stolec v Judě? Obrat svou mysl k Němu a poznej konečně své po- bloudění. Jeho milosrdenství je nekonečné. Tvé stáří ti nezabráni usku- tečnit velké věci. Převleklé a mnohé statky má Hospodin.

Abrahamu bylo přes sto let, když zplodil Izáka; a což snad Sára byla mladší? Ty voláš o pomoc v malovětlosti; nuže, odpověz: kdo tě tolik a tolikrát zkusil, Bůh nebo svět? Bůh neruší milosti a sliby, jež dáva, neříká, když přijal službu, že takový nebyl jeho úmysl, že je tomu třeba rozuměti jinak, ani nesesílá muka jen proto, aby projevili svou moc. Do písname plní své sliby a ještě přidává. Bývá tomu tak zvykem? Hle, co učinil Stvořitel tvůj pro tebe a co činí pro všechny lidi. Vzdýt právě nyní ti dáva tušit, jaké odměny dojdeš za námahy a nebezpečí, která jsi zažil slouže jímým. 23

To vše jsem slyšel i v těch mračkotech. Nenašel jsem však odpovědi na slova tak pravdivá, jen slzy jsem proléval nad svým poblouděním. Umkl ten, kdo ke mně promlouval, ať už to byl kdokoli, a ještě dodal: "Neboj se, nýbrž důvěřuj. Všechny tyto strážné jsou vepsány do ka- mene mramorového a nedějí se bez příčiny." Jakmile jsem mohl, povstal jsem. Po devíti dnech se moře uklid-

...lo, ne však natolik, aby bylo možno... Kapitola XCII

...lo, ne však natolik, aby bylo možno... Kapitola XCII

...lo, ne však natolik, aby bylo možno... Kapitola XCII

...lo, ne však natolik, aby bylo možno... Kapitola XCII

...lo, ne však natolik, aby bylo možno... Kapitola XCII

...lo, ne však natolik, aby bylo možno... Kapitola XCII

...lo, ne však natolik, aby bylo možno... Kapitola XCII

...lo, ne však natolik, aby bylo možno... Kapitola XCII

...lo, ne však natolik, aby bylo možno... Kapitola XCII

...lo, ne však natolik, aby bylo možno... Kapitola XCII